

پیش بینی نرخ ارز

تا پایان ۱۴۰۰

در این گزارش نرخ برابری دلار و ریال در دو سناریو و با توجه به محتمل ترین رویداد های آینده پیش بینی شده است.

گروه متیس

خرداد ۱۴۰۰

آنچه در این گزارش می خوانید

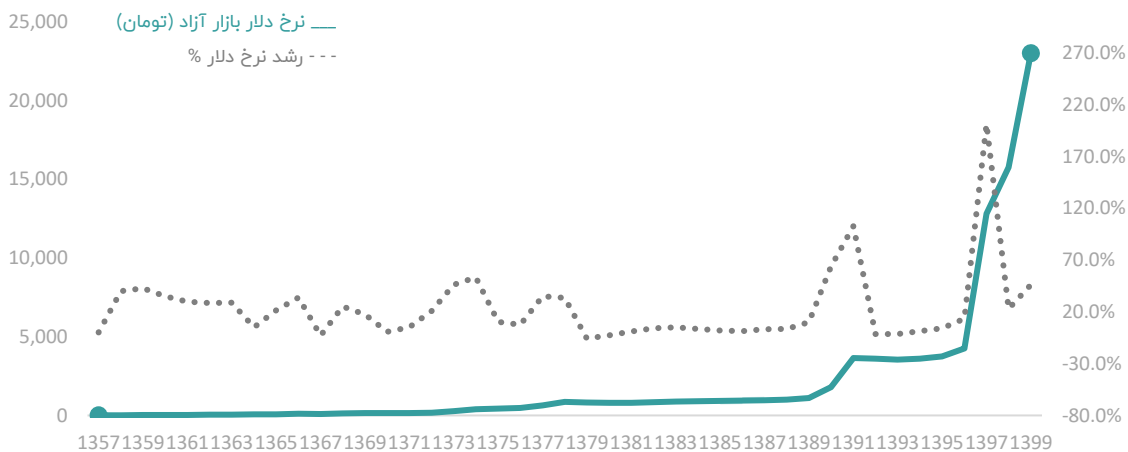
- ۳..... مقدمه و تاریخچه
- ۳..... عوامل جهت دهنده نرخ ارز
- ۵..... تحلیلگران و صاحبانظران
- ۶..... مدل مناسب برای پیش بینی
- ۷..... نتایج پیش بینی
- ۸..... پیوست: نمودار ها و جداول تکمیلی

مقدمه و تاریخچه

نرخ ارز برای ایران که اقتصادی وابسته به واردات دارد، متغیر بسیار کلیدی محسوب می شود. از این رو دولت ها همواره برای کنترل تورم تمایل به پایین نگه داشتن این متغیر اساسی دارند. با این حال کسری بودجه مزمن دولت و جبران آن از طرقی که منجر به افزایش نقدینگی می شود همواره به بالا رفتن نرخ ارز در دهه های اخیر کمک کرده است. تصویر ۱، روند تاریخی نرخ دلار در مقابل ریال را نشان می دهد.

از معماهایی که در مطالعات اقتصاد بین الملل وجود دارد قابل پیشبینی بودن نرخ ارز است. این مسئله به ویژه پس از کنفرانس برتن وودز و شناور شدن نرخ ارز اهمیتی دوچندان یافت. تغییرات نرخ ارز با توجه به آثاری که بر صادرات، واردات و تراز پرداخت های یک کشور دارد همواره مورد توجه اقتصاد دانان و دولت مردان بوده است و به این دلیل شناسایی عوامل مؤثر بر آن و پیشبینی رفتار نرخ ارز از موضوعات حائز اهمیت در ادبیات اقتصاد بین الملل بوده است.

تصویر ۱: نرخ تاریخی دلار از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۹۹

عوامل جهت دهنده نرخ ارز

عوامل موثر بر نرخ ارز در ایران را به دو دسته کلی کمی و کیفی تقسیم می کنیم. طبق تئوری، عوامل زیر با شدت های مختلف، ابتدا روی عرضه و تقاضای ارز و سپس روی نرخ ارز اثر می گذارند.^۱ اما با توجه به شرایط خاص اقتصاد ایران (از جمله وجود تحریم های بین المللی و وابستگی

^۱ عوامل موثر بر نرخ ارز در ایران - دکتر محمدرضا شریف آزاد - ۱۳۹۷

به صادرات نفت خام)، عوامل اثر گذار متفاوت از یک اقتصاد معمولی خواهد بود. با توجه به این گزاره، اصلی ترین نیرو های جهت دهنده به قیمت ارز های خارجی را می توان در چهار مورد اول جستجو کرد.

۱- هزینه های دولت (کسری بودجه)	۲- رشد نقدینگی
۳- قیمت و مقدار فروش نفت	۴- تفاوت تورم در داخل و خارج
۵- جایگزینی پول خارجی به جای پول ملی (دلاریزه شدن)	۶- تفاوت رشد درآمد حقیقی در داخل و خارج
۷- تفاوت نرخ بهره حقیقی در داخل و خارج	۸- تفاوت سرعت گردش پول داخل و خارج
۹- تغییر ترجیحات مصرف کننده به نفع کالای خارجی	۱۰- فرار سرمایه به خارج
۱۱- تعرفه واردات و صادرات	۱۲- کارایی تولید
۱۳- درجه باز بودن اقتصاد	۱۴- وضعیت تراز پرداخت ها

جدول ۱: عوامل تئوریک موثر بر نرخ ارز

عوامل فوق اغلب قابل اندازه گیری و محاسبه هستند، در کنار آنها، عوامل کیفی وجود دارند که بر عوامل کمی اثر گذاشته و منجر به تغییرات نرخ ارز می شوند. این عوامل شامل، نتیجه تحریم ها و برجام، توافق ایران و چین را می توان نام برد. از این رو، پیش بینی نرخ ارز در ایران بیش از هر عامل دیگری نیازمند بررسی عوامل کیفی است. جدول زیر مهمترین عوامل اثر گذار را به تفکیف کمی و کیفی، و به ترتیب اهمیت نشان می دهد.

عامل	اثر
عوامل کیفی	
وضعیت مثبت برجام و تحریم ها (آزاد شدن منابع بلوکه شده)	↓
عملی شدن توافق ایران و چین	↓
عوامل کمی	
افزایش هزینه های دولت (کسری بودجه)	↑
رشد نقدینگی	↑
افزایش قیمت و افزایش مقدار فروش نفت	↓
افزایش تورم داخل نسبت به خارج	↑
فرار سرمایه به خارج	↑
تفاوت نرخ بهره حقیقی در داخل و خارج	↓
دلاریزه شدن و سفته بازی	↑
وضعیت تراز پرداخت ها (واردات بیشتر از صادرات)	↑

جدول ۲: مهمترین عوامل تعیین کننده نرخ ارز در ایران به ترتیب شدت اثر

تحلیلگران و صاحبانظران

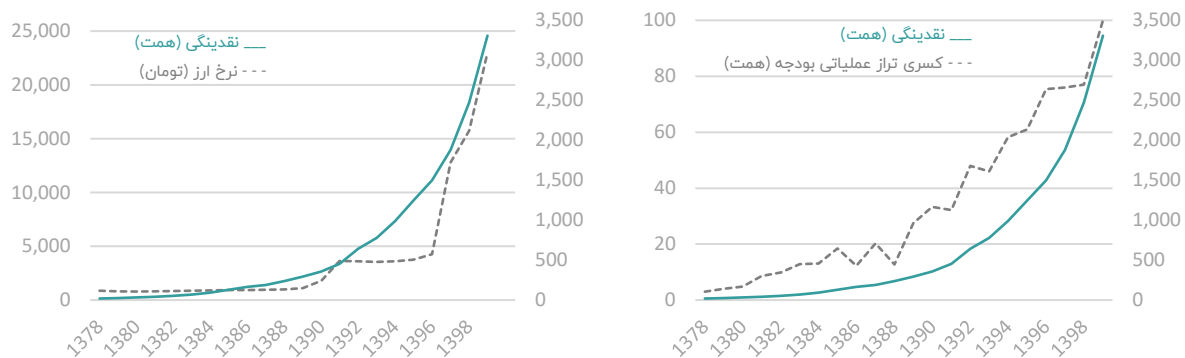
- اشکان رسولیان: تحریم ها اثر منفی (افزاینده) و برجام اثر مثبت بر نرخ ارز داشته است. بنابراین در شرایط تشدید تحریم ها انتظار افزایش و در شرایط عادی سازی روابط، انتظار ثبات اقتصادی داریم.
- داوود سوری: دولت در سال ۱۴۰۰ با کسری بودجه زیادی مواجه است، بعید به نظر می رسد بتواند در بازار بدهی تمامی آن را تامین کند، از این رو انتظار تورمی به اندازه کسری بودجه را داریم از طرف دیگر دولت ارز کافی برای ارز پاشی در بازار ندارد. بنابراین انتظار افزایش در نرخ ارز را در سال جاری داریم.
- مرتضی ایمانی راد: به نظر می رسد کف قیمت دلار سال جاری ۲۰ هزار تومان باشد و سقف در سه ماه ابتدایی سال ۲۷ هزار تومان.
- بهروز ملکی: قیمت دلار بر مبنای انطباق با نقدینگی رقم ۲۳ هزار تومان منطقی است، اما می تواند تحت تاثیر عوامل کیفی مانند FATF، برجام، تحریم ها و نتیجه انتخابات مسیر متفاوتی را در پیش گیرد. اگرچه مسئله ایران و آمریکا به راحتی قابل حل نیست با این حال می توان رشد اقتصادی را ۵٪ و تورم را بین ۳۰ الی ۴۰ درصد و نرخ دلار را نیز می توان در بازه ۲۰ الی ۳۰ هزار تومان در نوسان دید.
- رضا خسروی: نرخ ارز در ادامه سال منوط به توان صادرات نفت و ارز آوری است. طبق محاسبات با صادرات بیش از ۲ میلیون بشکه در روز، نرخ دلار ۱۵ الی ۱۸ هزار تومان، با صادرات ۱/۵ تا ۱/۸ میلیون بشکه در روز، نرخ دلار ۲۰ هزار تومان و با رقم های پایین تر در صادرات نفت انتظار افزایش نرخ ارز را داریم. با این حال بعید است قیمت دلار از ۱۸ هزار تومان پایین تر برود.
- حسینی هاشمی: منابع و مصارف ما روشن هستند، تغییری در آنها صورت نگرفته است، تضعیف و تقویت پول ملی به نرخ تورم (افزایش نقدینگی) بستگی دارد. اگر تورم ما ۴۰ درصد و تورم در آمریکا ۵ درصد باشد، می توان کاهش ۳۰ تا ۳۵ درصدی ارزش پول ملی را تصور کرد.
- کاظم یآوری: بهترین تصور برای نرخ دلار در سال ۱۴۰۰ عددی بین ۲۰ تا ۲۵ هزار تومان است.
- وحید شقاقی شهری: چشم انداز نرخ ارز کاهشی و تدریجی خواهد بود و در رقم ۲۰ هزار تومان تثبیت خواهد شد. بازه قابل تصور ۱۹ تا ۲۲ هزار تومان است. سه دلیل برای کاهش نرخ ارز، افزایش صادرات نفت، افزایش صادرات غیر نفتی، مهار کرونا است.
- میثم رادپور: قیمت دلار پا به پای تورم پیش خواهد رفت و دولت توان کنترل آن را ندارد. اگر تورم سال جاری ۳۰ تا ۳۵ درصد باشد دلار می تواند در بازه ۲۶ تا ۲۷ هزار تومان قرار بگیرد.
- خوانساری: این امکان وجود دارد که در سال آینده با توجه به بودجه ای که دولت ارائه داده و مجلس در حال تصویب آن است، تورم بالایی داشته باشیم و مجدداً فنر ارز از جا در رود و مجدداً شاهد افزایش قیمت ها باشیم.

مدل مناسب برای پیش بینی

نمودار سمت راست متغیرهای نقدینگی و کسری تراز عملیاتی بودجه را به عنوان شاخصی از کسری بودجه نشان می‌دهد و در نمودار سمت چپ همجهت بودن تغییرات نرخ ارز و نقدینگی را شاهد هستیم.

با توجه به مشاهدات، نرخ ارز، بیشترین اثر پذیری را از نقدینگی دریافت می‌کند که تغییرات آن معلول کسری بودجه دولت است. بنابراین داشتن کسری بین ۱۵۰ الی ۱۸۰ هزار میلیارد تومانی در بودجه ۱۴۰۰، رشد بین ۳۰ الی ۳۵ درصدی در نقدینگی را به دنبال دارد.

علیرغم گفته‌ها و شنیده‌ها درباره اینکه دولت‌ها برای جبران کسری بودجه اقدام به بالا بردن نرخ ارز می‌کنند، از طرف دیگر شاهد بوده ایم هر زمان جیب دلاری دولت پر بوده، برای کاهش نرخ ارز، دست به ارز پاشی در بازار زده است.

با توجه به مباحث مطرح شده دو سناریوی کلی برای نرخ ارز در نظر می‌گیریم. در سناریوی اول وضعیت سیاسی موجود را تا پایان سال ثابت در نظر می‌گیریم و فرض می‌کنیم تغییری در تحریم‌ها و برجام رخ نخواهد داد و با توجه به طولانی بودن مذاکرات، این سناریو غالب می‌باشد؛ در این سناریو قیمت ارزهای خارجی (با توجه به افزایش بین ۳۰ الی ۳۵ درصدی در نقدینگی تا پایان سال)^۲، افزایش می‌یابند. سناریوی دوم با فرض بروز گشایش اقتصادی ناشی از رفع تحریم‌ها و افزایش صادرات نفتی و غیر نفتی است؛ در این سناریو نرخ ارزهای خارجی کاهش خواهند یافت.

^۲ پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال رقم نقدینگی در حدود ۴۶۰۰ همت افزایش یابد.

نتایج پیش بینی

✓ سناریوی اول (صعودی):

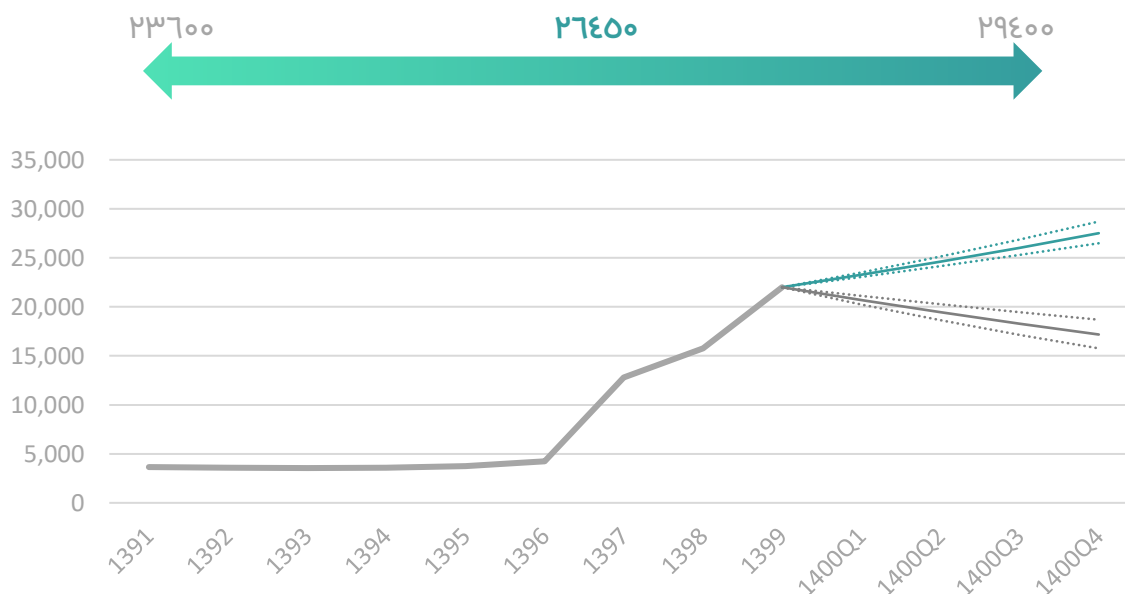
- قیمت دلار در طول سال ۱۴۰۰، ۲۶۴۵۰ تومان پیش بینی می شود.
- در طول سال در بازه ۲۳۷۰۰ تا ۲۹۴۰۰ نوسان خواهد داشت.
- در پایان سال (اسفند ۱۴۰۰) در بازه ۲۸۵۰۰ تا ۲۹۹۰۰ تومان جاگذاری می شود.
- با احتمال قوی تری انتظار سناریوی اول را داریم.

✓ سناریوی دوم (نزولی):

- در سناریوی دوم میانگین قیمت دلار در طول سال ۱۴۰۰، ۱۸۴۲۵ تومان است.
- در طول سال در بازه ۲۰۵۰۰ تا ۱۶۵۰۰ نوسان خواهد داشت.
- در پایان سال (اسفند ۱۴۰۰) در بازه ۱۵۴۰۰ تا ۱۷۵۰۰ تومان جاگذاری می شود.
- احتمال این سناریو پایین تر است و بستگی به لغو تحریم ها و افزایش عملی صادرات نفت دارد.

سناریوی دوم	سناریوی اول	سال ۱۴۰۰
۲۰,۵۰۰	۲۳,۷۰۰	فصل اول
۱۹,۰۰۰	۲۵,۴۰۰	فصل دوم
۱۷,۷۰۰	۲۷,۳۰۰	فصل سوم
۱۶,۵۰۰	۲۹,۴۰۰	فصل چهارم
۱۶,۵۰۰	۲۹,۴۰۰	قیمت پایان سال
۱۸,۴۲۵	۲۶,۴۵۰	میانگین سال

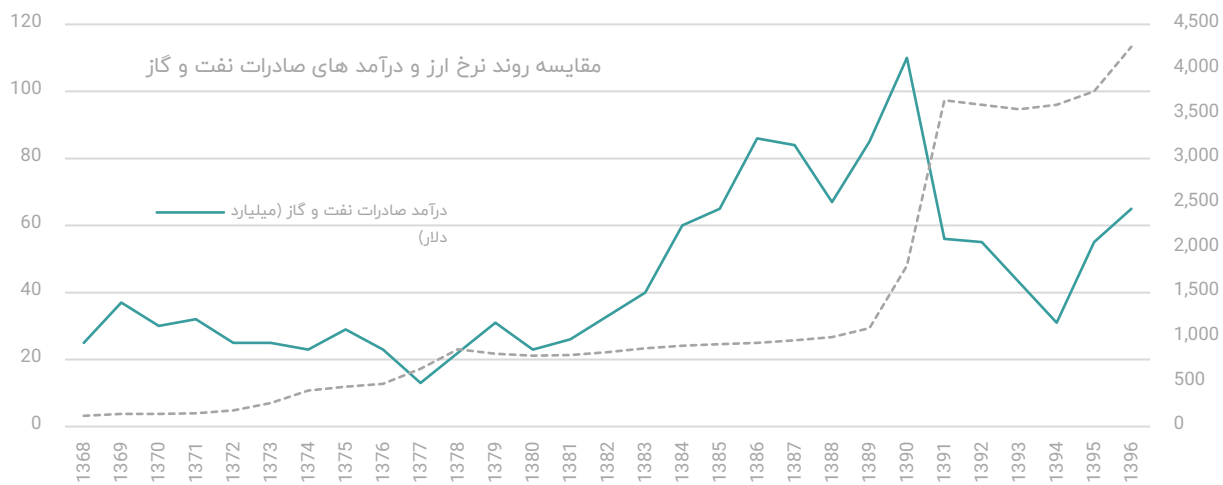
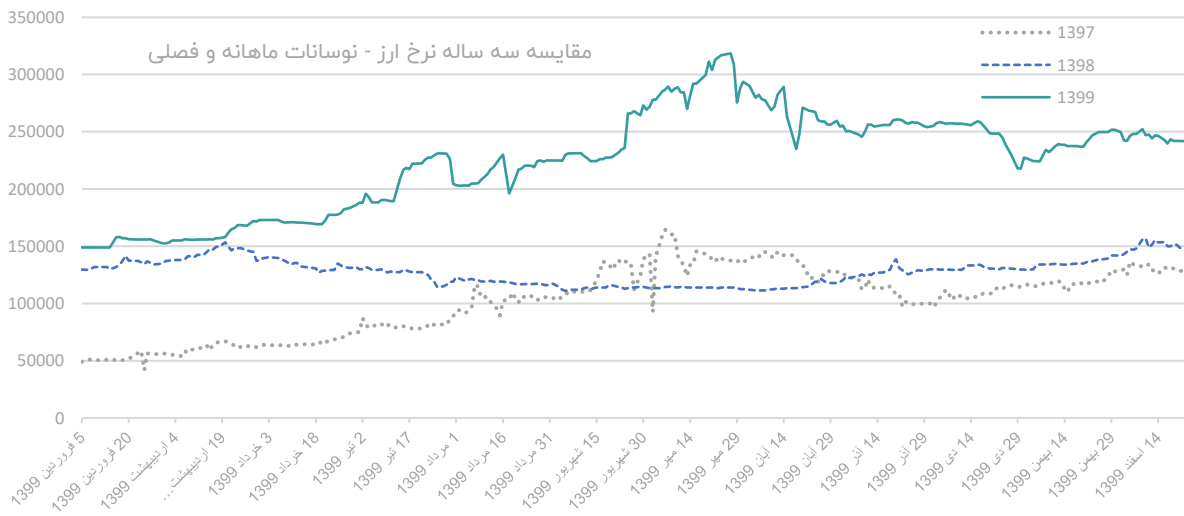
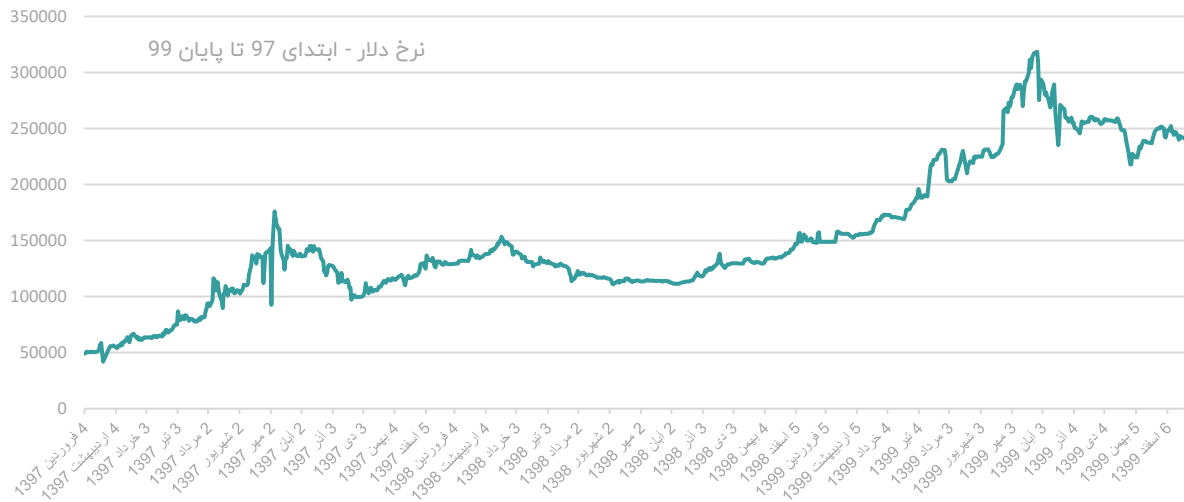
جدول ۳: پیش بینی نرخ ارز در دو سناریو به تفکیک فصل های سال، قیمت پایان سال و میانگین سال ۱۴۰۰

تصویر ۲: پیش بینی نرخ ارز تا پایان سال ۱۴۰۰ با دو سناریو اصلی

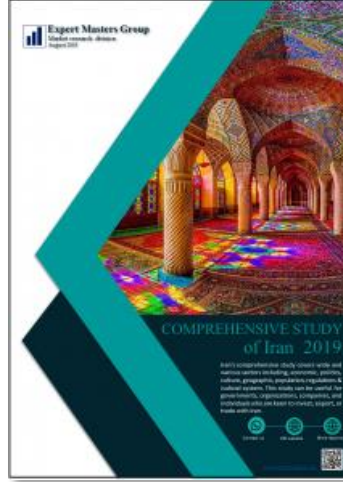

پیوست: نمودار ها و جداول تکمیلی

راهنمای جامع صادرات به عراق

Comprehensive Study of Iran

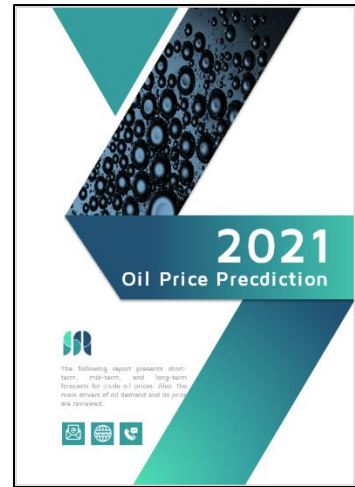
خبرنامه اقتصادی متیس

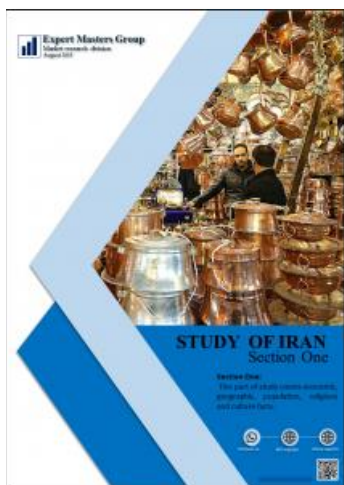
China Energy Sector

گزارش تحلیلی صنعت پالایش

پیش بینی قیمت نفت خام

Study of Iran

پیش بینی تورم (رایگان)

پیش بینی نرخ ارز

شماره ثبت ۰۵۰۳۰۴
شناسه ملی: ۱۴۰۰۹۹۰۷۳۴۶

۰۲۱۲۸۴۲۸۵۷۶
۰۹۲۳۶۵۷۷۵۰۰

info@expertmasters.ir
www.expertmasters.ir

